

Maahanmuuton vaikutukset työturvallisuuteen

Työterveyslaitoksen perjantai-meeting 16.1.2026

Taustaa

- Opiskelin Tampereen yliopistossa turvallisuustekniikan diplomi-insinööriksi
- Valmistuin syksyllä 2025
- Nykyään työskentelen Comatecilla koneturvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden parissa
- Diplomityöni oli osa Tampereen yliopiston Viima-tutkimushanketta¹
 - Tutkimushankkeessa tutkitaan maahanmuuton ja vihreän siirtymän vaikutuksia työturvallisuudelle
 - Tällä hetkellä tutkimusta työstetään julkaistavaksi artikkeliksi Journal of occupational safety and ergonomics -lehteen

1) <https://projects.tuni.fi/viima/>

MAAHANMUUTON VAIKUTUKSET TYÖTURVALLISUUTEEN

Rakenne

1. Maahanmuuton tilastoja
2. Tutkimuksen esittely
3. Tutkimuksen merkittävimmät tulokset
4. Yhteenvedo
5. Kysymykset

Maahanmuuton tilastoja

Ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä

Ulkomaalaistaustaisten
työllisten määrä
kasvanut 2010
vuodesta saakka

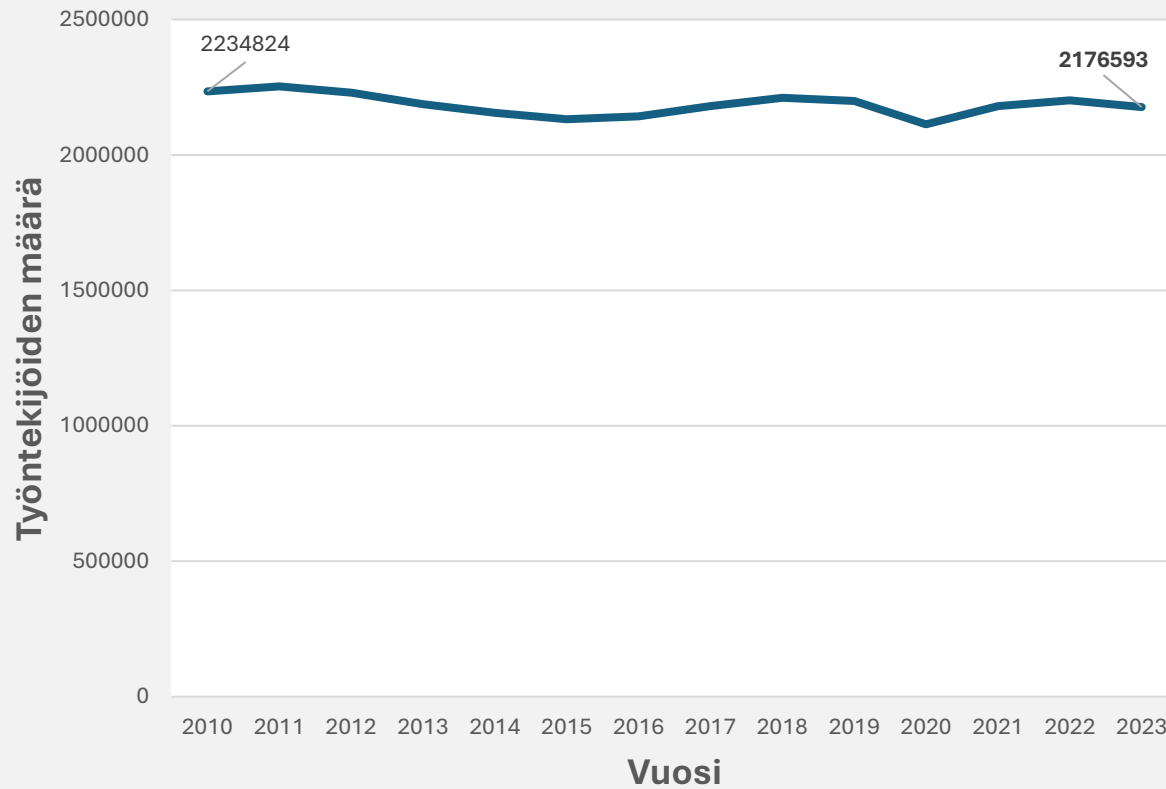
Ulkomaalaistaustaisten
työllisten määrä on
kaksinkertaistunut
kymmenessä vuodessa

Suomalaistaustaisten
työllisten määrä
laskenut hieman

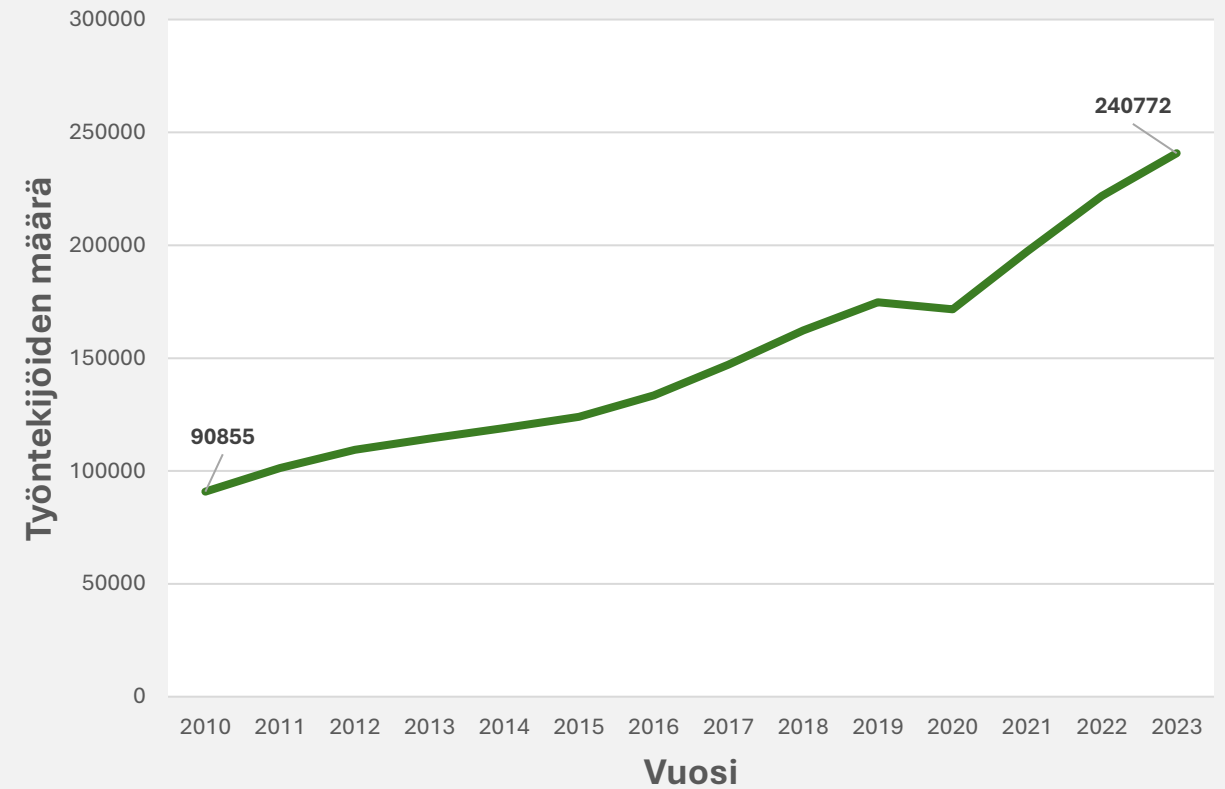
Työllisten määrä taustamaan perusteella				
Taustamaa	2010	2015	2020	2023
Suomi	2 234 824	2 132 439	2 113 090	2 176 593
Muu kuin Suomi	90 855	124 020	171 583	240 772
Ulkomaalais- taustaisten osuus	3,9 %	5,5 %	7,5 %	10,0 %

Ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä

Suomalaistaustaisten työntekijöiden määrä

Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden määrä

Ulkomaalaistaustaiset ammattiryhmittäin

- Tilastokeskuksen tilastot kertovat ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden määrän ammattiryhmittäin
- Eniten ulkomaalaistaustaisia työllisti siivoojien ammattiryhmä (2022)
- Työssäkäyntitilasto kuvaa tilastointivuoden viimeisen päivän tilannetta vakituisesti Suomessa asuvan väestön osalta
 - Tilasto ei siis ota huomioon mm. kausityöntekijöitä ja lähetettyjä työntekijöitä

Ammattiryhmä	Ulkomaalaistaustaiset työntekijät	Ulkomaalaistaustaisten osuus ammattiryhmästä
Siivoojat ja muut puhdistustyöntekijät	22 652	32 %
Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	19 301	10 %
Palvelutyöntekijät	18 806	17 %
Rakennustyöntekijät ym.	17 272	18 %
Myyjät, kauppiaat ym.	10 687	7 %
Yhteensä	221 860	9 %

Puutteet tilastoinnissa

- Tilastointi kuvaa vuoden viimeistä päivää Suomessa vakituisesti asuvien henkilöiden osalta
 - Tilapäisesti Suomessa asuvat henkilöt eivät näy tilastossa
 - Kesän kausityöntekijät eivät näy tilastossa
- Kausityölupia jaettu vuonna 2021 yhteensä 15 892 kappaletta¹
- Rakennusalaalla noin 12 000 – 15 000 lähetettyä työntekijää²
- 10 prosenttia ulkomaalaistaustaisista tehnyt alustatyötä vuonna 2023³

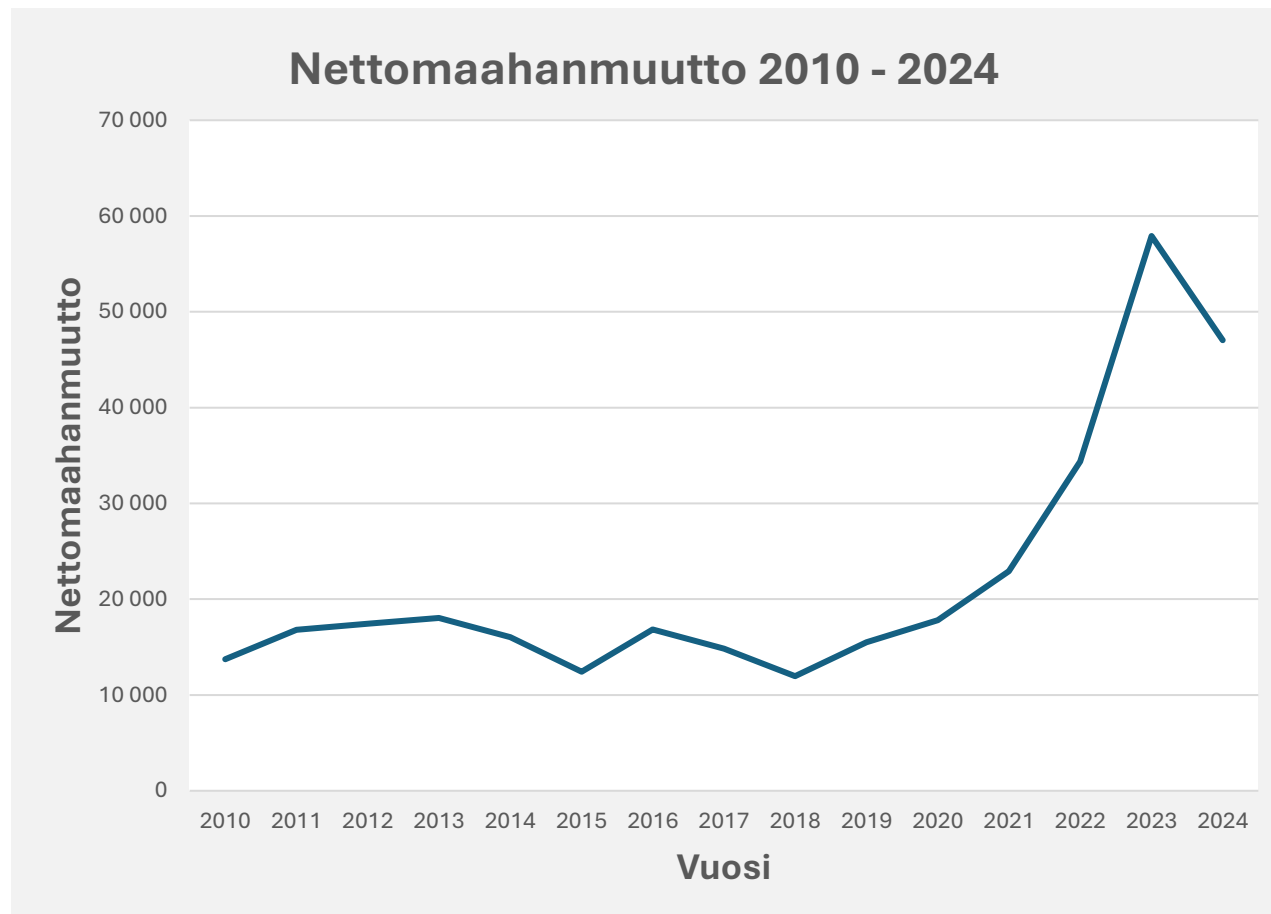
1) Maahanmuuttovirasto. (2022). <https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2021-ennatysmaara-haki-oleskelulupaa-tyon-perusteella>

2) Rakennusteollisuus. <https://rt.fi/tietoa-alasta/reilu-kilpailu-ja-tyo/ulkomainen-tyovoima/>

3) Pärnänen, P. (2023) <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/alustatyo-on-yha-vahaista-mutta-ulkomaalaistaustaisten-keskuudessa-suositua>

Maahanmuuttajien määrän kehitys

- Nettomaahanmuutto Suomeen on kasvanut viime vuosina reilusti
- Nettomaahanmuuton suuruudeksi tulevaisuudessa arvioidaan lähteestä riippuen 13 000¹ – 45 000² henkilöä vuosittain
- Työllisyysasteeseen suhteutettuna ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä voisi kasvaa kymmenessä vuodessa kolmanneksella tai jopa kaksinkertaistua

1) Eurostat. (2025). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/proj_23nanmig/default/table?lang=en&category=proj.proj_23n

2) Tilastokeskus. (2025). https://stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#vaesto-syntyperan-kielen-mukaan

Kuvaaja: Tilastokeskus. (2025). 11a8, Muuttoliike muuttujina Vuosi, Syntyperä ja Tiedot

Työturvallisuustilanne maahanmuuttajia työllistävillä aloilla

- Tapaturmasuhde = yli 3pv:n poissaolot 1000 työntekijää kohden
- Maahanmuuttajia eniten työllistävillä aloilla on keskimääräistä korkeampi tapaturmasuhde
- Korkein tapaturmasuhde rakennustyöntekijöillä
- Ulkomaalaistaustaisia työllistävissä ammattiryhmissä lähes kaksi kertaa suurempi tapaturmasuhde, kuin muissa ammattiryhmissä

Ammattiryhmä	Tapaturma-suhde (2022)
Siivoojat ja muut puhdistustyöntekijät	16,3
Hoivapalvelu ja terveydenhuolto	16,8
Palvelutyöntekijät	18,8
Rakennustyöntekijät ym.	45,9
Myyjät, kauppiaat ym.	8,8
Ammattiryhmät yhteensä	13,0

	Viisi eniten ulkomaalaistaustaisia työllistävää ammattiryhmää	Muut ammattiryhmät yhteensä
Työntekijämäärä	626 768	1 796 780
Osuus työntekijöistä	25,9 %	74,1 %
Yli 3pv:n poissaolon aiheuttaneet tapaturmat	12 325	19 194
Osuus kaikista tapaturmista	39 %	61 %
Tapaturmasuhde	19,7	10,7

Taulukko: Tilastokeskus. (2025). Tilasto 115t

Taulukko: Tilastosovellus Pakki. (2025) Tapaturmavakuutuskeskus.

Tapaturmasuhde laskettu näiden tilastojen pohjalta.

Tutkimuksen esittely

Tutkimuksen menetelmät

- Haastateltu yhteensä kymmentä aiheen asiantuntijaa
 - Aiheen tutkijoita, työturvallisuuden parissa työskenteleviä henkilöitä, työmarkkinajärjestöjen asiantuntijoita
 - Haastattelut suoritettu alkuvuodesta 2025
- Haastattelut puolistrukturoituja
 - Asiantuntijoilta kysytty tutkimuksen pääkysymykset ja vastausten pohjalta jatkokysymyksiä
- Haastattelut kestoltaan noin tunnin mittaisia
- Haastattelut litteroitu ja vastauksista koodattu tekstinpätkiä, mistä on muodostettu teemoja
 - Teemojen perusteella pohdittu eri ilmiöiden merkitystä ja saatu vastaukset tutkimuskysymyksiin

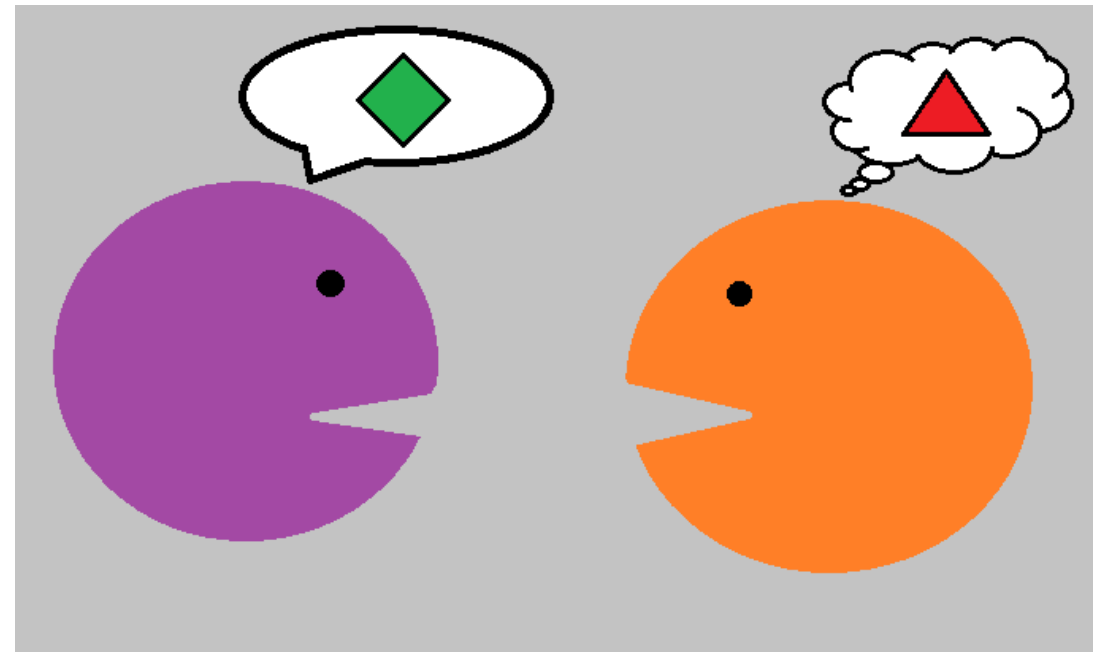
Tutkimuksen merkittävimmät tulokset

Miten kasvanut maahanmuuton määrä tulee vaikuttamaan suomalaiseen työelämään?

- Esihenkilötyön ongelmat
- Vaikutukset työyhteisöön
- Kielitaidon ongelmat
- Työntekijän oikeuksiin liittyvät ilmiöt
- Työntekijöiden hyväksikäyttö ja poikkeavat työsuhteet
- Työturvallisuuteen suhtautuminen

Kielitaidon puutteen aiheuttamat ongelmat

- Kommunikointi on jäykempää
- Sääntöjä/työohjeita ei ymmärretä
- Työhön perehdytys vaikeampaa
- Työntekijät eivät ymmärrä toisiaan
- Tulkki ei ymmärrä työpaikan työoloja ja toimialaa

Työturvallisuuteen suhtautuminen

- Henkilösuojainten käyttö
- Säännöt voimassa vain esihenkilön valvoessa
- Työnopeuden painottaminen - turvallisuuden sijaan
- Työnantajan vastuullinen toiminta erityisen tärkeää

Työntekijöiden oikeuksiin liittyvät ilmiöt

- Työntekijällä usein alisteinen suhde työnantajaan nähden
 - Toimeentulo, oleskelulupa, kynnysraha työnvälittäjälle kotimaassa
 - Työpaikan menettämisen pelon vuoksi työntekijät voivat pyrkiä yli-inhimillisiin suorituksiin työssään -> tapaturmariski kasvaa oleellisesti
- Maahanmuuttajille saatetaan maksaa pienempää palkkaa tai jättää lisiä maksamatta
- Maahanmuuttajat eivät välttämättä uskalla liittyä tai eivät luota ammattiyhdistykseen

Raportti paljastaa: Marjanpoimijoiden piti maksaa Suomessa jopa mausteista, moni joutui velkaloukkuun

Thaimaasta on tultu Suomeen poimimaan marjoja velkarahalla. Tuoreen raportin mukaan moni jäi velkaloukkuun, koska tienestit eivät olleet odotetun suuruisia.

Asiantuntija pitää ongelmaa laajana – HS: Useissa nepalilaisissa ravintoloissa poljetaan räikeästi työntekijöiden oikeuksia

Viranomaisvalvontaa voisi kohdentaa ravintoloihin, joissa arvioidaan olevan ongelmia, alan etujärjestö MaRa toivoo.

Poikkeavat työsuhteet

- Vuokratyö, yrittäjäys ja lähetettynä työntekijänä toimiminen aiheuttaa työturvallisuuden hallinnan ongelmia
- Yrittäjiin ei sovelleta samaa työaikalainsäädäntöä kuin palkansaajiin -> kuormitus kasvaa
- Vuokratyössä perehdytys jää helposti puutteelliseksi, kun työtä välittävä yritys ei osallistu siihen
- Esihenkilöt eivät tunne vuokratyöntekijöitä eikä heidän osaamistasoaan
- Kevytyrittäjäyden markkinoinnin nähdään olevan harhaanjohtavaa

Esimerkkejä työntekijöiden hyväksikäytöstä

PÄÄKAUPUNKISEUDULLA TOIMIVA SIIVOUSYRITYS työllisti kymmeniä ulkomaalaisia työntekijöitä ja turvapaikanhakijoita, jotka olivat tulleet lähinnä Sri Lankasta ja Marokosta. Työntekijät siivosivat busseja yöaikaan useilla varikoilla vuosina 2009–2011. Ainakin kolme ulkomaalaista työntekijää oli työtä saadakseen pakotettu maksamaan rekrytointimaksu väliportaan esimiehille, joilla itsellään oli ulkomaalaistausta. Työntekijät siivosivat ja siirsivät busseja öisin mutta eivät saaneet lisäpalkkaa yö- ja iltatyöstä. Heille maksettiin kiinteästä tuntimäärästä riippumatta siitä, miten pitkään bussien siivoamiseen meni. Työntekijät olivat riippuvaisia työstään, koska sitä tehtiin työluvalla, josta riippui työntekijöiden oikeus asua Suomessa.

VIETNAMILAINEN PARISKUNTA PITI kahta aasialaista ravintolaa Pirkanmaalla. Vuosina 2006–2012 he rekrytoivat Vietnamista ainakin kymmenen ulkomaalaista työntekijää, monet heistä pariskuntia, töihin kokeiksi ja tarjoilijoiksi ravintoloihinsa. Esimerkiksi yksi hyväksikäytetyistä kokeista sai alkupalkkanaan 500 euroa kuukaudessa. Sen eteen hänen oli tehtävä töitä 6–7 päivää viikossa, jopa 10–15 tuntia päivässä. Palkkaa nostettiin sadalla eurolla jokaisen ravintolassa työskennellyn vuoden jälkeen.

Ei ole mitään pulaa siivoojista ja työnantajat tietää sen kyllä. He antavat 3 kuukauden sopimuksen ja sitten etsivät toisen henkilön, hyväksikäyttävät tätä, henkilö lähtee ja sitten etsitään taas uusi. Vain harvat saavat pysyvän sopimuksen.

– Aasialainen/afrikkalainen työntekijä

Miten maahanmuuton aiheuttamiin muutoksiin on varauduttu suomalaisilla työpaikoilla?

- Asiantuntijoiden näkemyksissä hajontaa
 - Noin puolet asiantuntijoista näki, että varautumisen taso on hyvä, noin puolet kokivat sen huonoksi
- Esimerkiksi maataloudessa kokemusta jo 70-luvulta saakka ulkomaisen työvoiman palkkaamisesta
- Kieliongelmaan varauduttu laatimalla monikieliset ja kuvalliset työohjeet
- Pienten yritysten nähtiin olevan suuria yrityksiä huonommin varautunut ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen
- Työnantajan vastuullisuudella nähtiin olevan suuri vaikutus varautumisen tasolle

Ratkaisuja työturvallisuuden parantamiseksi

- Perehdytykseen panostaminen
 - Työparin hyödyntäminen, perusasioista aloittaminen, osaamisen varmistaminen, ammattisanaston ja lyhenteiden välttäminen
- Monikieliset ohjeet, visuaalisuuden hyödyntäminen
- Tekoälysovellusten hyödyntäminen kääntämisessä
- Alusta/foorumi missä yritykset voisivat jakaa hyväksi todettuja toimintatapoja
- Viranomaisvalvonnan lisääminen
- Vastuulliset työnantajat

Aihetta jatkotutkimukselle

- Maahanmuuttajatyöntekijöiden näkemys työturvallisuustilanteesta
- Työntekijöiden ja esihenkilöiden näkemys työturvallisuustilanteesta
- Toimialakohtaista tutkimusta työturvallisuudesta
 - Erityisesti rakennusala ja siivousala
- Tapaturmataajuuden selvittäminen suomalaistaustaisille ja ulkomaalaistaustaisille

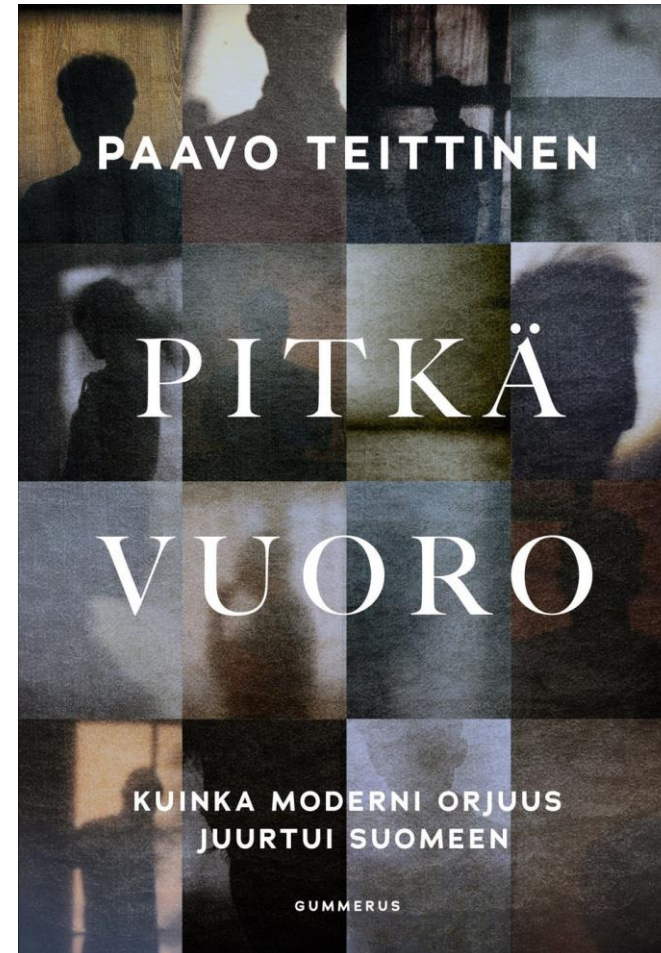
Yhteenveto

Yhteenveto

- Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden määrä kasvussa
 - Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden osuus 10 % -> tulee luultavasti kasvamaan lähivuosina
- Maahanmuuton vaikutukset työturvallisuudelle
 - Kielitaidon puute
 - Erot työturvallisuuteen suhtautumisessa
 - Työntekijöiden oikeuksiin liittyvät ilmiöt
- Toimia tilanteen parantamiseksi:
 - Perehdytykseen panostaminen, työparin hyödyntäminen
 - Tiedon ja hyvien toimintatapojen jakaminen
 - Viranomaisvalvonnan lisääminen

Suosituksia

- HS:n toimittajan Paavo Teittisen kirja maahanmuuttajien hyväksikäytöstä Suomessa
- Tuulikaapissa on tulijoita – tutkimus työperäisestä ihmiskaupasta ja ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäytöstä ravintola- ja siivouspalvelualoilla¹

1) https://heuni.fi/documents/47074104/49491250/Adrigo_FIN-WEB.pdf/9c3fdb81-6672-8ea4-0517-d365975f4700/Adrigo_FIN-WEB.pdf?t=1712741296297

Kiitos!